

સુપ્રભાતમ્
સુરેશ પ્રા. ભટ્ટ
ફોન : ૨૩૨૨૬૨૫૧

નીતરે કાયા, સૂર્ય-કોપ ડીગ્રીમાં મપાય છે, અપાય છે છૂપો અગ્નિ દેહ-ભક્તિ તપાય છે, અપાય થઈ ડીગ્રી છાની, કયાપ જીવ અંદરથી - શરીર જાણે સૂરંગ, જામગરી ચંપાય છે. (તાપમાન ૪૫°)

અહેવાલોથી પિંખાય શાંતિ, ગૃહ-મંત્રાલયનાં કચડાય કાયદા-ભયાં ગોદામ.. રડે સુરક્ષા.. (રેપ-મૃત્યુ, બનાવો-પછી શું) (નિર્લજ્ય મર્યાદા)

ચિંતન

સંસ્કારવતી એવ ગિરા મનીષી તથા સઃ પૂતઃ ચ વિભૂષિતઃ ચ । સંસ્કારી ભાષા બોલનારા જ જ્ઞાની ગણાય છે તથા એનો ભાષક-બોલનાર પવિત્ર અને શબ્દાર્થકાર-વાણીથી શોભાયમાન વાગે છે. વાણી-ભાષા-માણસને મળેલી અદ્ભૂત ભેટ છે. હાથી-ઘોડા-કૂતરાં જેવાં બળવાન-શક્તિશાળી-વજ્રદાર પ્રાણીઓ માણસ કરતાં કેટલીક બાબતોમાં માણસ કરતાં ખૂબ જ ચઢિયાતાં છે પણ એ માણસની જેમ બોલી નથી શકતાં તેથી માણસ પાસે લાયક થઈ જાય છે. માણસ ભાષા દ્વારા પોતાના સ્પષ્ટ વિચાર રજૂ કરી શકે છે. ...પણ આજકાલ આપણી સૂટકી સભાઓ અને ટીવી મૂલાકાતોમાં જેવું કે નેતાઓ જે સમાજનું નેતૃત્વ સંભાળી આમ જનતાને દોરવણી આપવાની જેમની જવાબદારી છે-એવા લોકો પણ અસંસ્કારી - અવિચારી ભાષા બોલી પોતાના અસંસ્કાર ને ઉઘાડા પાડે છે. સારી સંસ્કારી ભાષા જ માણસની વ્યક્તિત્વની શોભા છે. આભૂષણ છે. કુળ-ચાસ્તિશ્યનો શણગાર છે. વિનય-વિવેકનો પડઘો છે. સારી વિવેકી ભાષા બોલનાર ક્યારેય કોઈનો અણમતો બનતો નથી.

- સુવિચાર**
- સાઈ કામ કરવા માટે ઘન કરતાં પણ વધુ સરળ હૃદય અને દૃઢ સંકલ્પની જરૂર છે - **એસ. ભક્ષાચાર્ય**
 - ઘણીવાર વ્યક્તિના અહંકાર અને આત્મવિશ્વાસ વચ્ચે ભેદ કરવો મુશ્કેલ બની જાય છે - **કાલિ ભટ્ટ**
 - મોટું વિચારો, ઝડપથી અમલમાં મૂકો, દુરંદેશી કેળવો... વિચારો ઉપર કોઈનો અધિકાર નથી - **દીપ્તિબાઈ અંબાલી**
 - આપણે આપણા શાસકોને નથી ખબર કે શકતા પર્વતો તેમની શાસન કરવાની રીત ને જરૂર બદલી શકીએ - **અરબી કહેવત**
 - સમયસર નહીં, સમય પહેલાં કામ થવાની અપેક્ષા હું રાખુ છું - **ડો. કલામ**
 - મુખાંત્રો પાસેથી વખાણ સાંભળવા કરતાં, બુદ્ધિશાળી માણસ પાસે ઠપકો સાંભળવો ફાયદાકારક છે - **જ્ઞાનચૂડ**
 - જવાબદારી સ્વીકારવાની ક્ષમતા એ માનવીની પ્રતિભાનો એક માપદંડ છે - **સરદાર પટેલ**
(સંકલન : દીપક વી. આશર)

બોધ કથા

આજકાલ તો લાચકાત હોય કે ન હોય, થોડું-થોડું લખતા હોય અને 'સાહિત્યકાર'નો વહેમ બેસી જાય અને એ ભાષ્યો પર પક્ષ, સત્તા-લાગવગના બેરે સુનિવર્તિતીઓ કે શિક્ષણના કોષ મોટા હોવાને શોભાવવા બેસી જાય 'ગાંધી-બંગલાને પગાર'નો પુસ્તકાર મળી જાય! પ્રેમચંદ્રજી સાચા સર્જક હતા. સર્જક જીવ કોઈની ગુલામી સ્વીકારે નહીં કે ન કોઈનો ભય રાખે. નિર્ભય જ હોય. એમને ઘન-દોલત, પદ-એવોર્ડની કદી-કંઈ જ પડી નો'તી. અલ્પવચન મહારાજ પ્રેમચંદ્રજીના લેખન-સાહિત્યના મોટા પ્રશંસક હતા. જ્યારે એમને ખબર પડી કે આવા મહાન સાહિત્યકાર નિર્દળ અવસ્થામાં જીવન ગુજારી રહ્યા છે ત્યારે એમણે એક પ્રયત્ન કર્યો. 'આપ, અહીં મારા રાજ્યમાં રહો અને મારા સચિવ તરીકે રાજ્યના વહીવટમાં મદદરૂપ થાવ, આપને સરકારી તિબેટીમાંથી માસિક ચારસો રૂપિયાનો પગાર પણ મળશે.' પ્રેમચંદ્રજીને મૂંઝવણ થઈ આવા પ્રશંસક રાજવીને ના કેમ પાડવી? વિનય, અપમાનનો પ્રત્ન હતો. આમ છતાં વિચારપૂર્વક જવાબ લખ્યો. આપ મારા લેખનના પ્રશંસક રહ્યા છો એ જાણી મને ખૂબ જ આનંદ થયો. પરંતુ હું તો એક સામાન્ય કલમ ચલાવનાર મજૂર છું આપ આવા માગો છો એ પદને હું યોગ્ય નથી. તને વહીવટને લગતું કામ નહીં ફાવે - આ લખવાનું કામ ફાવી ગયું છે. Email - sureshchandrabhatt18@gmail.com

એક ગરીબની નાનકડી ઓરડી - એક અમીરનો બંગલા

- વિરોધાભાસી હૃદયદ્રાવક દૃશ્ય રજૂ કરતું સુરેશ દલાલનું કાવ્ય

સુપ્રસિદ્ધ એવા કવિશ્રી સુરેશ દલાલ રચિત કાવ્યોમાં 'આવો તમે આવ્યા ભલે' નામક કાવ્ય વાંચી આપણી આંખો ભીની થઈ જાય છે. એક ગરીબના ઘરે મહેમાન પધારે છે. ગરીબ બિચારો અમીરના બાથરૂમ કરતાં પણ નાની ઓરડીમાં મહેમાનને આવકાર તો આપે છે અને બોલે છે આવો તમે આવ્યા ભલે પણ તમને બેસાડવા ક્યાં? ઓરડી એટલી નાની છે કે ગરીબના ઘરમાં થોડીક સમયાવા પુરતી ઘરવખરી બે કે અમીરના બંગલામાં આવી ઘરવખરી નકામી ઘણીને ભંગાર રાખવાનાં ભંડકીયામાં નાખી દીધેલી હોય છે. ગરીબના ઘરમાં ભાંગેલા તૂટેલા વાસણો, અનાજ ભરવાના પાલીખમ ડબલા, ફાટેલા તૂટેલા ગંધ મારતા ગોદાં, કપડાં મુકવા માટે અમીરના બંગલામાં હોય તેવા આધુનિક કબાટો તો ક્યાંથી હોય? એટલે ગરીબની ઓરડીમાં એક ખૂણામાં કપડાનાં ઢગલાં, ગરીબની ઓરડીમાં અભરાઈ તો છે પણ ઓરડીની સાઇમની એટલે ભંગાર જેવો મુકાઈ તેટલો સામાન ગોઠવેલો હોય તો ક્યારેક અભરાઈ ઉપર ખાવો શોધવા ચઢેલા ઉંદરભાઈને ખાવાનું મળ્યું નહિ એટલે ગુસ્સો કરી કુદકો મારી ભાગ્યા અને કાંઈક ડીબરૂં પછાડતા ગયા.

મહેમાન તો આ બધું ફાટી આંખે બેઠો રહે છે. અમીરનાં કહે છે કે બોલો શું લેશો? ઠંડુ, ગરમ, દારૂની ફોનેલથી મંગાવેલી બોટલ પણ હોય. અમારે ત્યાં તો બધું રાખવું પડે. મહેમાનને ભાવે તેવું પીરસવું પડે ને! મહેમાન બોલ્યા તકલીફ સા માટે લો છો? માલિક બોલ્યા એમાં વળી તકલીફ શાની? અમારે ત્યાં રોજબરોજ અવનવા મહેમાન પધાર્યા જ કરે. વળી પાછા અમીરનાં બોલ્યા. અમારે તો ઘરમાં માટલા ફાટવા રાખીએ નહિ. ઘરમાં રેફ્રીજરેટરમાંથી ઠંડા પાણીના બાટલામાંથી ડાયરેક્ટ ઠંડુ પાણી પીઈ લઈએ વળી નાળામાંથી ચોખ્ખું પાણી ના આવે એટલે આરંભો પ્લાન્ડ નાખવો પડે જેમાં ચોખ્ખું પાણી થઈ જાય. અમીરનાં વળી વટ મારતા બોલ્યા અમારે તો દરેક રૂમમાં એર કન્ડીશનર નાખ્યા છે. ગરીબની ઓરડીમાં તો હાથપંખો પણ ના હોય એટલે ફાટેલાં કપડાં કે ગરીબની પત્ની ફાટેલી સાડીના છેડાથી હવા ખાઈને ગરમીને ભગાડવે ત્યાં તો ફોનની ઘંટડી વાગે છે. અમીરનાં બોલ્યા અમારે તો આખો દહાડો ફોન રણક્યા જ કરે. લોકો પણ ફોન કર કર કરે. પણ કચીએ શું? ફોન કરનાર ભાઈ અમીરનાં ફોનમાં કહે છે. પ્રમુખ થયું છે? ગરીબને કોઈ પ્રમુખ થવાનું પુછે ખરૂં? અમીરનાં તો બધા રાજકીય પક્ષોવાળા બોલાવે પાછા મહેમાનને વટ મારતાં બોલે શું કરીએ પ્રમુખ થયા વગર છૂટકો જ નથી. અમીરનાં પ્રમુખ થવાની, મોટો નેતા થવાની ખંજવાળાં ઉપડી હોય. પછી કોઈક મોટા ફંક્શનમાં અમીરનાં ઉદ્ઘાટન કરવા બોલાવે અને સાદાઈ વિષે બે બોલ બોલવા પડે. અમીરનાં બંગલામાં સાદાઈના તો દર્શન થતાં ના હોય પણ ભાષણમાં સાદાઈ વિષે બોલવું પડે. ડ્રોઈંગરૂમમાં તો મસમોટા આધુનિક ફલેટ ટીવી ટાગાડેલા હોય. વળી અમીરનાં બંગલામાં જગ્યા જ જગ્યા હોય. ખૂણે ખાંચરે અવનવા ફલાવર વાગી ગોઠવેલાં હોય. એકાદ લેટેસ્ટ માછલીઘર હોય. માછલીઓ પણ કેવી અવનવી રંગબેરંગી રૂડી રૂપાળી જાણે કે કોઈ ઓફિસની ટાઈપીસ્ટ ગર્લ જેવી. ઘરમાં તો વળી રૂડીરૂપાળી કામવાળી છે. મહેમાન બોલ્યા ભાભી નથી? અમીરનાં બોલ્યા એ તો બહારગામ ગયા છે મહેમાન તો પહેલી વખત પધારેલા એટલે પુછાઈ ગયું કેમ છો ભાભી? અમીરનાં બોલ્યા એ તો બહારગામ ગયા છે. આ તો નોકરાણી છે. મહેમાને પુછ્યું બાળકો ક્યાં છેબોલ્યા એ તો બહારગામ અમીરનાં બોલ્યા હશે ક્યાંક આડાઅવળાં રસપડાં હશેબોલ્યા એ તો બહારગામ ગરીબની ઓરડીની પાછળ ખુલ્લી ગટરની ગંધ ભેગી થયા કરે પણ અમીરનાં બંગલામાં ડ્રોઈંગરૂમમાં એક કોર્નરના શોકેઈઝમાં વિવિધ પ્રકારની સુગંધવાળા રૂમ સ્પ્રે. અમીરનાં બોલ્યા. હમણાં જ દુબઈમાં આ બધા છાંટીને રૂમને સુગંધિત કરીને મહેમાનને સુગંધ સુગંધ કરી દીધા.

ચેતનાનો સમય

- પ્રો. ઇન્દુભાઈ ભટ્ટ

મહેમાન આવા તો ખરા પણ ઓરડીમાં પ્રવેશદાર તો હોય નહિ અને મહેમાનો પ્રવેશ કરવો હોય તો ગોઠાણ સુધી વાંકા વળવું પડે નહિતર માથું રંગાય જાય. મહેમાને તો એન્ડ્રી મારી દીધી એટલે ગરીબ માણસે કહ્યું બે બે સંભાળજો કોઈ વાસણ-વસ્તુ હડકેટ્ટે આવી ના જાય. મુંઝવણમાં લોકલ ટ્રેનમાં જેવી ગટ્ટી હોય તેવી આ ગરીબની ઓરડીમાં ગડટ્ટી હતી. ખૂણે ખાંચરે બધું જેમ તેમ પડવું હોય ગરીબ માણસે મહેમાનને ચેતવ્યા બે બે માથું ભટકાચ નહિ. ગરીબ બિચારાને પોતાની હાલત ઉપર ગુસ્સો અને નફરત આવે છે. છતાં રોજબરોજની ભાંજગડથી ટેવાયેલો એટલે કરે પણ શું?

મજબુરી છે ને? મહેમાનોને કહે છે કે નકામી લાગતી સામગ્રીને ઠેકાણે મુકવા જેમ તેમ સગવડ તો કરી છે પણ મહેમાનને ઉભા રખાય તો નહિ ને? મહેમાનને બેસાડવાની જગ્યા પણ નથી. અભરાઈ ઉપર મુકાય તેટલી ઘરવખરી મુકી છે પણ મહેમાનને અભરાઈ ઉપર થોડા બેસાડાય? ઓરડી પાછી એવી બંધિયાર કે સૂર્યાના કિરણને પ્રવેશવાની જગ્યા હોય નહિ. વસ્ત્રો અને વાસણો જેમ તેમ ખૂણે ખાંચરે પડ્યા છે તેની પાસે બે નાગાપુગા બાળકો (શ્રીમંતના ઘરમાં નકામી વસ્તુ જેવા) આડા પડ્યા છે. કવિશ્રી તેમના આ કાવ્યમાં એક ગરીબની હાલતનું હૃદયદ્રાવક દ્રશ્ય રજૂ કર્યું છે. ગરીબની ઓરડીમાં બારી તો નથી પણ એક બારીકે છે જે બારીના વિકલ્પમાં કામ કરે છે. ગરીબની ઓરડીની પાછળ એક ખુલ્લી ગટર છે. આ ખુલ્લી ગટરમાંથી ચોવીસે કલાક ગંધ આવ્યા કરે છે. ઓરડીમાં પ્રવેશેલી ગંધને પાછા જવાની જગ્યા નથી એટલે ગંધ એકઠી થયા કરે છે. મહેમાનો નાક આડો હાથ રૂમાલ રાખી દીધો. ગંધથી બચવા માટે. છતાં ગરીબ માણસ મહેમાનને કહે છે બે બે ગંધથી બેભાન થતા નહિ.

આનાથી વિપરીત એવું અમીરના બંગલાનું ચિત્ર રજૂ કરતું કાવ્ય છે. જેનું મથાળું છે 'આવો તમે જોડા ઉતારો ના' આ કાવ્યમાં ગરીબની ઓરડી કરતાં કવિએ જુદુ જ ચિત્ર રજૂ કરેલ છે. અમીરના બંગલામાં પધારેલ મહેમાનને કહે છે આવો આવો વેલકમ. મહેમાન જોડા ઉતારવા જાય છે ત્યાં અમીરભાઈ કહે છે જોડા નહિ ઉતારો તો ચાલશે. મહેમાન કહે છે કે આ કાર્પેટ બગડશે નહિ? તો અમીરનાં બોલ્યા આ કાર્પેટ હમણાં જ ફોનેલથી મંગાવી છે બગડશે તો બીજુ મંગાવી લેશું. મહેમાનને ડ્રોઈંગરૂમ બતાવે છે. કોઈ નાટકનું સ્ટેજ શણગાર્યું હોય તેવો વિશાળ ડ્રોઈંગરૂમ. ગરીબની ઓરડીમાં ડ્રોઈંગરૂમ તો ક્યાંથી હોય? ડ્રોઈંગરૂમમાં શોભાનાં ગાંઠિયા જેવા ચિત્રો ટીંગાડ્યા છે ચિત્રોમાં શું છે એ તો માલિકને ચ સમજ પડતી નથી. પણ આવો બધો શણગાર ના કરે તો અમીરનીનું પ્રદર્શન થાય નહિ ને! વળી મહેમાનને અમીરનાં કહે છે કે અમારા બંગલામાં ઘરનાં દરેક સભ્યને માટે અલગ અલગ બેડરૂમમાં બધાને માટે અલગ અલગ ટીવી. દરેક રૂમની બારીઓ ઉપર મોંઘાદાર પડદા જ પડદા અમીરનાં પ્રદર્શન તો કરવું જ પડે ને!

મહેમાન તો આ બધું ફાટી આંખે બેઠો રહે છે. અમીરનાં કહે છે કે બોલો શું લેશો? ઠંડુ, ગરમ, દારૂની ફોનેલથી મંગાવેલી બોટલ પણ હોય. અમારે ત્યાં તો બધું રાખવું પડે. મહેમાનને ભાવે તેવું પીરસવું પડે ને! મહેમાન બોલ્યા તકલીફ સા માટે લો છો? માલિક બોલ્યા એમાં વળી તકલીફ શાની? અમારે ત્યાં રોજબરોજ અવનવા મહેમાન પધાર્યા જ કરે. વળી પાછા અમીરનાં બોલ્યા. અમારે તો ઘરમાં માટલા ફાટવા રાખીએ નહિ. ઘરમાં રેફ્રીજરેટરમાંથી ઠંડા પાણીના બાટલામાંથી ડાયરેક્ટ ઠંડુ પાણી પીઈ લઈએ વળી નાળામાંથી ચોખ્ખું પાણી ના આવે એટલે આરંભો પ્લાન્ડ નાખવો પડે જેમાં ચોખ્ખું પાણી થઈ જાય. અમીરનાં વળી વટ મારતા બોલ્યા અમારે તો દરેક રૂમમાં એર કન્ડીશનર નાખ્યા છે. ગરીબની ઓરડીમાં તો હાથપંખો પણ ના હોય એટલે ફાટેલાં કપડાં કે ગરીબની પત્ની ફાટેલી સાડીના છેડાથી હવા ખાઈને ગરમીને ભગાડવે ત્યાં તો ફોનની ઘંટડી વાગે છે. અમીરનાં બોલ્યા અમારે તો આખો દહાડો ફોન રણક્યા જ કરે. લોકો પણ ફોન કર કર કરે. પણ કચીએ શું? ફોન કરનાર ભાઈ અમીરનાં ફોનમાં કહે છે. પ્રમુખ થયું છે? ગરીબને કોઈ પ્રમુખ થવાનું પુછે ખરૂં? અમીરનાં તો બધા રાજકીય પક્ષોવાળા બોલાવે પાછા મહેમાનને વટ મારતાં બોલે શું કરીએ પ્રમુખ થયા વગર છૂટકો જ નથી. અમીરનાં પ્રમુખ થવાની, મોટો નેતા થવાની ખંજવાળાં ઉપડી હોય. પછી કોઈક મોટા ફંક્શનમાં અમીરનાં ઉદ્ઘાટન કરવા બોલાવે અને સાદાઈ વિષે બે બોલ બોલવા પડે. અમીરનાં બંગલામાં સાદાઈના તો દર્શન થતાં ના હોય પણ ભાષણમાં સાદાઈ વિષે બોલવું પડે. ડ્રોઈંગરૂમમાં તો મસમોટા આધુનિક ફલેટ ટીવી ટાગાડેલા હોય. વળી અમીરનાં બંગલામાં જગ્યા જ જગ્યા હોય. ખૂણે ખાંચરે અવનવા ફલાવર વાગી ગોઠવેલાં હોય. એકાદ લેટેસ્ટ માછલીઘર હોય. માછલીઓ પણ કેવી અવનવી રંગબેરંગી રૂડી રૂપાળી જાણે કે કોઈ ઓફિસની ટાઈપીસ્ટ ગર્લ જેવી. ઘરમાં તો વળી રૂડીરૂપાળી કામવાળી છે. મહેમાન બોલ્યા ભાભી નથી? અમીરનાં બોલ્યા એ તો બહારગામ ગયા છે મહેમાન તો પહેલી વખત પધારેલા એટલે પુછાઈ ગયું કેમ છો ભાભી? અમીરનાં બોલ્યા એ તો બહારગામ ગયા છે. આ તો નોકરાણી છે. મહેમાને પુછ્યું બાળકો ક્યાં છેબોલ્યા એ તો બહારગામ અમીરનાં બોલ્યા હશે ક્યાંક આડાઅવળાં રસપડાં હશેબોલ્યા એ તો બહારગામ ગરીબની ઓરડીની પાછળ ખુલ્લી ગટરની ગંધ ભેગી થયા કરે પણ અમીરનાં બંગલામાં ડ્રોઈંગરૂમમાં એક કોર્નરના શોકેઈઝમાં વિવિધ પ્રકારની સુગંધવાળા રૂમ સ્પ્રે. અમીરનાં બોલ્યા. હમણાં જ દુબઈમાં આ બધા છાંટીને રૂમને સુગંધિત કરીને મહેમાનને સુગંધ સુગંધ કરી દીધા.

ગરીબની પાસે ગટરની ગંધ ને મારવા રૂમ સ્પ્રે તો ક્યાંથી હોય? કવિશ્રીએ એક બાજુ ગરીબની નાનકડી ઓરડીનું હૃદયદ્રાવક ચિત્ર રજૂ કર્યું છે તો બીજુ બાજુ એક અમીરના બંગલાનું ચિત્ર રજૂ કરીને સમાજનું એક વિરોધાભાસી ચિત્ર દર્શાવ્યું છે. જેમાં એક કટાક્ષ કર્યો છે. વળી અમીરનાં બંગલામાં બધા માટે એટલે બાથરૂમ સાથેનાં મસમોટા બેડરૂમો. એટલે બાથરૂમમાં વળી અવનવા લેટેસ્ટ મોડેલના નળો અને પાણી ગરમ કરવા માટેનાં લેટેસ્ટ ગીટર હોય. ગરીબની ઓરડીમાં બાથરૂમ તો ક્યાંથી હોય. બહાર એક પથ્થર ઉપર નાઈલી લેવાનું. સંડાસ જવા માટે બહાર કોઈક ખુલ્લી જગ્યા શોધી લેવાની. મારા વતનના ગામમાં હું નાનો હતો ત્યારનો એક ગરીબ મિત્ર નાનકો જોગી. અમે નાનાપણના મિત્રો નાનકા જોગીના ઘરે (ઓરડીમાં) જઈએ એટલે ગોઠા સુધી વાંકા વળીને જઈને બેસીએ. નાનકા જોગીની માં વાલી જોગણ અમને દૂધ વગરની ચા જેને કાવો કહે તે પીવાડે. પણ અમે એ કાવો પ્રેમથી પીએ. અમીરનાં જેવો વટ રાખ્યા વગર. બાપા માર્સર અને પગાર સાડા બાર રૂપિયા. અમને ક્યારેક બાપા તરફથી કાણા વાળો પૈસો વાપરવા મળે તે લઈને દોડીને વેપારી હકુ વાણીયાને ત્યાં જઈને ગોળો લઈએ અત્યારની જેમ અવનવી ચોકલેટ નહોતી. ગોળો એટલે નાનકડો પટમીઠો હોય અને માં મા નાખીને ચગળીએ. એમાં પણ વારાફરતી એક બીજાને ઁંઠો ચગળીએ.

ગાંધીનગર સાહિત્ય સભાની માસિક બેઠકમાં જાણીતા સાહિત્યકાર કનૈયાલાલ ભટ્ટની કૃતિઓનું પઠન થશે

સમાચાર સેતુ

● ગાંધીનગર સાહિત્ય સભાની માસિક બેઠકમાં જાણીતા સાહિત્યકાર કનૈયાલાલ ભટ્ટની કૃતિઓનું પઠન. ગાંધીનગર સાહિત્યસભાની માસિક બેઠક તા. ૮/૬/૨૦૧૪ ના રોજ સાંજે ૬.૦૦ સેક્ટર-૨૧ ગાંધીનગર ખાતે મળશે જેમાં જાણીતા સાહિત્યકાર, નાટ્યકાર અને વાર્તાકાર કનૈયાલાલ ભટ્ટ ઉપસ્થિત રહી તેમની સાહિત્યયાત્રા અંગે વક્તવ્ય આપશે. કનૈયાલાલ નાગરદાસ ભટ્ટ 'ચિંતક'ના ઉપનામથી સાહિત્ય સર્જન કરે છે. 'હું' પણ ખેંચીશ નહીં' અને તે પછી 'શબ્દાક્ષત' કાવ્ય સંગ્રહ ઉપરાંત ચરિત્ર 'મૃત્યુ લોકના અમર માનવી' નાટક - મારાં દશ એકાંકીઓ, વિવેચન-સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી ગીત કવિતા સ્વરૂપ અને વિકાસ અને મુખ્ય સીમાસ્તંભ, છ ગીત કવિ એક અભ્યાસ, રમેશ પાટ્ટેનું કાવ્ય વિશ્વ એક સમીક્ષા, સંપાદન - ભારતીય ભાષાકોષ, ગુજરાતી - હિન્દી શબ્દકોષ, માતા કૈકેયી, નાટક રૂપાંતર છીન્નમસ્તા (ડો. ઇન્દીરા ગોસ્વામીની નવલકથા)નો અનુવાદ જેવાં પુસ્તકો પ્રગટ થયાં છે. આ કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહેવા સાહિત્યમાં રસ ધરાવતા ભાવકો અને સાહિત્યસભાનાં સૌ સભ્યોને જણાવવાનું છે. ચિલ્ડ્રન યુનિવર્સિટી ગાંધીનગર દ્વારા તાજેતરમાં બાલોત્સવ-૨૦૧૪નો સુંદર કાર્યક્રમ કડી કોલેજના નાથીબા હોલ ખાતે યોજાઈ ગયો જેમાં ગાંધીનગર સાહિત્ય સભાના ઉપપ્રમુખ નટવર હેડાઉ તેમજ જાણીતા ગણ્યકાર અને બાળ સાહિત્યકાર ફિલીપ કલાર્ક ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં. ઉનાળાનું વેકેશન પુરૂં થવા આવ્યું છે છતાં આઇ.પી.એલ.નો ક્રિકેટ ફીવર એવો જ સૌના દિલોદીમાગમાં છવાયેલો છે. ત્યારે ગુર્જર ગ્રંથસ્ત્રલ કાર્યાલય અમદાવાદ દ્વારા નવી પેઢીના વ્યક્તિત્વ ઘડતર માટે વિદ્યાર્થી વાંચનમાળા દ્વારા વિવિધક્ષેત્રોની વિરલ વિભૂતિઓનાં પ્રેરક જીવન ચરિત્રોનું પ્રકાશન કરવામાં આવે છે તે અંતર્ગત 'વિશ્વના ક્રિકેટ ખેલાડીઓ' ના જીવન વિષે બાળકો જાણી શકે અને તેઓને અનેક સંઘર્ષો અને સમસ્યાઓનો સામનો કરી કઈ રીતે સફળતા મેળવી તેની પ્રેરણા આપે તેવી સુંદર વીસ પુસ્તકીઓ પ્રગટ કરી છે. જેમાં સર ડોન જયોર્જ પ્રેડમેન, સચીન વૈડુલકર, સુનિલ મનોહર ગાવસ્કર, રિકી પોન્ટિંગ, બ્રાયન લારા, રાહુલ દ્રવિડ 'ધા વોલ', 'જયોર્જ બોયકોટ', ગુડપ્પા વિશ્વનાથ, મન્સૂર અલી ખાન પટોડી, બેન્ટી રોડ્સ, મુથ્થૈયા મુરલીધરન, અનિલ કુંભલે, ચંદ્રશેખર, સર

ગારકિલ્ડ સોબર્સ, જેક કાલિસ, ઇયાન બોથમ, કપિલ દેવ, સર સ્ટિવાર્ટ હેડલી, સનત જયસુઆ, વિનુ માંકડ વિગેરેનો સમાવેશ કરાયો છે. દરેક પુસ્તિકાની કિંમત રૂ. ૫૦ છે. જગદીશ શાહ અને જયવંત પંચરા દ્વારા રસપ્રદ શૈલીમાં લખાયેલા આ નાનકડી પુસ્તિકાઓમાં ખુબ સરસ, મહત્વપૂર્ણ માહિતીઓ મળી રહે છે. ● જૈન મુનિ આચાર્ય વિજય રત્નચંદ્રસૂરિ દ્વારા જીવનલક્ષી પ્રેરણાત્મક પુસ્તકોનું પ્રકાશન કરવામાં આવે છે. જેને વૈશ્વિક સ્તરે 'Golden book of world Records' થી સન્માનિત કરવામાં આવેલ છે અને Most Numbers of books Author તરીકે જેની નોંધ લેવામાં આવેલ છે. તેમનાં દ્વારા અત્યાર સુધીમાં ૨૮૧ જેટલાં પુસ્તકો પ્રગટ કરવામાં આવ્યાં છે. જે પૈકી મળેલાં ચાર પુસ્તકો સીદી વાત હૃદય સાથે, એ ટૂ ઝેડ, સસ્પેન્સ, પાલીખમની વાત માટે તમને કરવી છે. ● સીદી વાત હૃદય સાથે - પુસ્તકમાં લેખકે ૫૦ કથાઓનું આલેખન કર્યું છે. અને દરેક કથાની સામે ચાર પ્રશ્નો મુક્યા છે. જેના જવાબ આપણે હૃદય પાસેથી માંગવાના છે. હૃદય પાસેથી જવાબો બે સંતોષકારક મળે તો આપણે આનંદના આસમાનમાં ઉડવા જેવું છે. પણ નિરાશાજનક જવાબો મળે તો નિરાશ બન્યા વિના જીવનને અને મનને પવિત્ર અને નિર્મળ બનાવવાની દિશામાં આપણે ગંભીરતા પૂર્વક પ્રયત્નશીલ બની જવાનું છે.

● A to Z - સુચોદયથી સૂર્યાસ્ત, જન્મથી મૃત્યુ, વસંતથી પાનખર, આ બધા અનુભવો તો ખુબ કર્યા પણ અહીં લેખક આપણને એક એવા અનુભવમાંથી ગુજરાતી વાત કરે છે જે આત્માને પરમાત્મા બનાવી દેવામાં જબરદસ્ત સહાયક બની રહે છે. ● પાલીખમ - વ્યવહાર જગતમાં સ્વજનના મોટે મસ્તક પરના કેશને મસ્તક પરથી પાલીખમ કરી નાખવામાં આવે છે. જ્યારે આધ્યાત્મ જગતમાં સ્વ - કષાઓના મોટે આત્મા પર વળગેલા કર્મો આત્મા પરથી સ્વયં પાલીખમ થઈ જાય છે. શી રીતે ? એ જાણવા આ પુસ્તક વાંચવા જેવું છે. ● સસ્પેન્સ - મુકી બંધ હોય છે ત્યારે આપણને એ રહસ્યમય લાગે છે. કારણ કે બંધ મુકીમાં શું હોઈ શકે એની આપણને કશી જ ખબર હોતી નથી. આજનો યુગ 'ડિઝી'નો છે. (અનુસંધાન પાના નં. ૬ પર)

આપણે લેખની શરૂઆત 'બૂરે દિન'થી કરી હતી પરંતુ તેનો અંત 'અચ્છે દિન'થી આવે છે!

'અચ્છે દિન આનેવાલે હૈ' ના માહોલમાં આપણે જ્યારે સાંભળીએ કે 'બૂરે દિન આ ગયે હૈ' તો કેવો થર્મલ શોક લાગે? તેથી એ સાંભળી અમે ચોકી ગયાં! હિન્દુસ્તાનનો કોઈ પણ નાગરિક આ સાંભળે તો ચોંકી જાય! સિવાય કે મમતા બેનર્જી, નીતિશકુમાર કે લાલુ યાદવ! એ લોકો એટલા માટે નહીં ચોંકે કે તેમના માટે તો ખરેખર બૂરે દિન આ હી ગયે હૈ! હવે વાત બાબે એમ છે કે અમારા મિત્ર અમારે ત્યાં આવતાવેંત આ વાક્ય બોલ્યા! અને મોટા પર આશ્ચર્ય મિશ્રિત પ્રશ્નાર્થ (ભાવ લાવી તેમના સામે બેઠ્યું તો બેલી સ્વભાવના તેમણે ફોડ પાડ્યો - 'પિયર ગયેલા મારા પત્ની વહેલા પાછા આવી ગયા છે!')

તેમણે વાત આગળ વધારતાં કહ્યું કે - 'મેં જ્યારે પત્નીને વહેલા પાછા આવી જવા અંગે પુછ્યું તો પત્નીએ કહ્યું - 'મને ચિંતા થયા કરતી હતી કે તમને ખાવા-પીવાની તકલીફ થતી હશે એટલે જલ્દી પાછી આવી ગઈ!'

અમારા મિત્રે મૂછમાં હસતાં કહ્યું કે 'ગાંધીનગરમાં 'ખાવા'ની તકલીફ તો હોય જ નહીં! જે કાંઈ તકલીફ હોય તે 'પીવા'ની જ હોય! આ રીતે અમારા મિત્રને વાતે વાતે મજાક કરવાની આદત છે! વળી વાસ્તુશાસ્ત્રમાં માનતા તેમને ખ્યાલ છે કે માઘનીઝ વાસ્તુશાસ્ત્ર - ફૂંગ શૂઘ - પ્રમાણસે ઘરમાં બે વાસ્તુદોષ હોય તો 'ચિંગ-ચાંગ' ઉર્જા સિદ્ધાંત દ્વારા વાસ્તુદોષનું નિવારણ થાય છે અને 'હાસ્થ' એ ચાંગ (સારી) ઉર્જા ઘરમાં આવે છે. ખરેખર તો અમારો મિત્ર પહેલીજૂનના રોજ અમારી મેટેવેજ એનીવર્સરી પર અમને અભિનંદન (ખરેખર તો દિલાસો કે સાંત્વના!) આપવા આવ્યો હતો! એ મિત્ર મેટેવે દિવસને 'શહિદ દીન' તરીકે ઓળખાવે છે કારણ કે તે દિવસથી પતિ તેની સ્વતંત્રતા ગુમાવી 'શહિદ' થઈ જાય છે!

'Off' રાખી આનંદથી બેઠો શકો!

શ્રી નરેન્દ્ર મોદી પ્રાથમ મિનિસ્ટર બન્યા પછી જેમ બીજા જ દિવસથી ઘડાઘડ ક્રાંતિકારી નિર્ણય લેવા માંડ્યા છે. તેવી જ રીતે આજકાલ અનવવા 'પ્રેક્ટીંગ બૂઝ' પણ વાંચવા સાંભળવા અને જોવા મળી રહ્યાં છે! તો હવે વાંચો એવા જ બીજા એક રસપ્રદ પ્રેક્ટીંગ બૂઝ!

'હવે માણસ ફેફાળની મદદથી કાર્ચિંગની જેમ રંગ બદલી શકશે!' ટેક્સટાઇલ ડીઝાઇનરએ હવે ઇલેક્ટ્રોનિક ઇલેક્ટ્રોનિક મદદથી કપડાનો રંગ બદલી શકાય તેવી ટેકનિક વિકસાવી છે!

બે કે આમેય તે માણસો પરિસ્થિતિ સ્થળ, કાળ ને અનુરૂપ કાર્ચિંગની જેમ રંગ બદલવા જ હોય છે ને!

● સુપ્રીમકોર્ટના નિવૃત્ત વ્યાયામીશ કાલ્પુ જે ગઈકાલ સુધી મોદીના વિરોધી હતા તે પણ હવે રંગ બદલવા લાગ્યા છે ને